

Bu yazı dizisi değerli araştırmacı sayın SEDAT ONAR tarafından yazılmış ve onun izni ile alıntı yapılmak suretiyle sitemizde yayınlanmıştır.

Halit Kaya ALDOĞAN

Çok okuyan bir millet olmadığımız gibi, çok yazan bir millet de değiliz. Bu nedenle tarihe kayıt dūřülmesi gereken nitelikteki olayları, ya sözlü yoldan masal gibi birbirimize aktararak yaşatıyoruz, ya da hiç umursamayıp unutulmasına göz yumuyor; ardında da iğneyle kuyu kazma misali bu tarihi olayı belgelemeye çalışıyoruz. Bir tespit yapalım... Nasıl şimdi 30 yař üzerindeki Kuşadalıların tamamına yakınının ebeliğini **Hacı Anne** diye bilinen **Nuriye Suyolcu** yapmışsa, yine bu 30 yař üzerindeki lise mezunu Kuşadalıların tamamına yakını da **Kaya Aldođan** Lisesinden mezun olmuştur. Tabii ki, bahsettiğim her iki olguya ait rakamlar binlerle ifade edilecek seviyededir. şayet siz bu binlerce Kuşadalı'dan biri iseniz, sorum size. Sizin doğumunuzu yaptırان Hacı Annemiz **Nuriye SUYOLCU** 'nun kim olduğunu biliyor musunuz? Ya da *Kaya ALDOĐAN Lisesi* mezunu iseniz **Kaya ALDOĐAN**'ı yeterince tanıyor musunuz? Ben size söyleyeyim, ne Hacı Anne'yi doğru dürüst tanıyorsunuz, ne de Kaya ALDOĐAN'ın kim olduğunu biliyorsunuz. Her ikisi hakkında bildikleriniz iki-üç cümleyi geçmez. Oysa *Hacı Anne adeta manevi annemiz, Kaya ALDOĐAN Lisesi de adeta manevi yuvamızdır.* Her řeyi bir kenara bırakın, İlçe Sağlık Grup Başkanlığına veya Devlet Hastanesi'ne gidin, Nuriye SUYOLCU 'ya minnet borcunu ödeyecek bir resim veya bir yazı bulabilir misiniz? İsterseniz Belediye binasına bir uğrayın; belki de son 20 yılda Kuşadası'nda Belediye Başkanlığı yapmış olanların tamamının neredeyse ebe anneliğini yapan Hacı Anneye vefa borçlarını nasıl ödediklerini bir görün. Bütün bunları bir kenara bırakın; **Şehit Kaya ALDOĐAN** lisesini ziyaret edin. Kuşadası'nın bu en eski lisesinde ismini aldığı kahramana ait *bir biyografi, bir portre, bir büste* rastlayabileceğiniz misiniz? Oysa bu okulun kurulduğu günden bu yana bu eğitim kurumunda neredeyse yüzlerce yönetici, yüzlerce tarih öğretmeni görev yapmıştır. Acaba içlerinden biri dahi görev yaptığı okula ismini veren Kaya ALDOĐAN'ı merak edip, hakkında araştırma yapmış mıdır? Veya onlarca edebiyat öğretmeninden biri Kaya ALDOĐAN'ı hatırlatacak bir řiir yazmış mıdır? Yahut resim öğretmenlerimizden biri Kaya ALDOĐAN'ın bir portresini yapmış mıdır? Merak etmeyin. Şehit Kaya ALDOĐAN Lisesine gitseniz bile, bunlardan hiç birine rastlayamazsınız. Bu okul mezunlarının tamamına yakınının Kaya ALDOĐAN hakkında bildikleri *"Kuşadası'nda Askerlik Şube Başkanı iken Kore'ye gidip şehit olmuş bir yüzbaşıdır"* cümlesinden ibarettir. Buna benim gönlüm razı olmadı. Aynı şekilde bu durum bilime ve özellikle tarih bilimine meraklı insanlar ile vefayı kalplerinin sıcakık bir köşesinde yaşatmaya çalışan Kuşadalılar için yeterli değildir. Dięer yandan, Kuşadası'nın bu iki manevi büyüğü hakkında da ne kütüphanelerde, ne de internet ortamında tek bir bilgi kırıntısına dahi rastlayamazsınız. Ben de, karınca kararınca elimden geldiği kadarıyla bu araştırmamda Kaya ALDOĐAN'ı size tanıtmaya çalışacağım. Hacı Annemiz hakkında da ileriki sayılarda bir yazı yayınlayacağız.

Kaya ALDOĞAN'ın *asıl ismi hepimizin bildiği gibi Kaya değil*; doğduğunda kulağına ezanla birlikte üflenen asıl ismi "**Halit**"...Çok daha sonraları tümen komutanı tarafından "**Kaya**" ismi veriliyor; aynen Atatürk'ün Mustafa ismine öğretmeni tarafından "**Kemal**" isminin eklenmesi gibi. Neyse isim verme olayına geleceğiz... Aile kökleri ve nüfusa kayıtlı olduğu yer İstanbul. İstanbul'un Eyüp ilçesi. Ama babası Mehmet Ali Beyin görevinden dolayı *Kaya Aldoğan'ın doğduğu yer Sivas ilinin Suşehri ilçesi*. 1913 yılında doğmuş. Kendi ailesi hakkında yeterli bilgi yok. Babası Mehmet Ali Bey de asker. Sadece, kendisi daha iki yaşında iken babasının Çanakkale'de şehit düştüğünü ve ailenin Sivas'tan İstanbul'a dönüş yaptığını biliyoruz. Diğer kardeşi Kurtuluş Savaşı kahramanlarından General **Sadık ALDOĞAN**. Emekli olduktan sonra Demokrat Parti'den siyasete atılıyor, daha sonra Demokrat Parti'den ayrılarak Osman Bölükbaşı ile birlikte Millet Partisini kuran kadroda yer alıyor. Küçük Halit o kadar yaramaz ve ele avuca sığmaz bir yapıda ki, ilkokulu Eyüp'te binbir vukuatla bitiriyor. Bunun üzerine annesi Halit'le yalnız başına baş edemeyeceğini düşünerek o sıralar subay olan ağabeyi Sadık'ın da yardımıyla Halit'i *Selimiye Askeri Ortaokulu*'na gönderiyorlar. Askeri okula başlaması ile birlikte öğretmenleri küçük Halit'teki enerjiyi fark ediyor; spora yönlendiriyor. Halit askeri ortaokuldan itibaren okulun en gözde sporcularından biri oluyor. Devamlı hareketli ve aktif bir hayatı böyle başlıyor. Daha sonra *Kuleli Askeri Lisesi* yılları başlıyor. Halit burada da ele avuca sığmaz bir yapıda, ancak atletik olduğu kadar da çok zeki. Kuleli 'de çok başarılı bir öğrenci oluyor. Bütün bunlara rağmen Halit'in içine kapanık ve yalnızlığı seven bir yapısı var. Konuşmayı pek sevmiyor. Mizacından dolayı Kuleli yıllarında arkadaşları arasında "Yalnız Kurt" lakabını alıyor. Belki de içinde yaşadığı dönemin İnci Dünya Savaşı, ardından gelen Kurtuluş Savaşı gibi büyük buhranlara denk gelmesi ve bunun toplumda yarattığı travmanın bu dönemde yetişen gençler üzerindeki etkisinden kaynaklanıyor. Bilinmez... Ancak Halit her daim enerjik, ama yalnız, kendi halinde... Kuleli 'yi bitirdikten sonra 1935 yılında İstanbul-Maçka'daki **Harbiye**'de öğrenimine devam ediyor. **Harbiye**'deki öğrenimine devam ederken Harbiye'nin 1936 yılında Ankara'ya taşınması ile birlikte Ankara'ya geliyor. *1937 yılında Piyade teğmeni olarak Harbiye'den mezun oluyor*. Mezun olduktan sonraki görev yerleri hakkında hiçbir bilgi yok. Bildiğimiz, teğmenliğini Anadolu'da iki ayrı ilçedeki birliklerde geçirdiği...1940 yılında **Çanakkale-Ezine**'deki tümene tayini çıkıyor. *Tümen Komutanı Kurtuluş Savaşı kahramanlarından Nurettin Baransel Paşa*... Halit, Ezine'de bir yandan tümende Piyade Takım Komutanı olarak görev yaparken; diğer yandan tutkuyla spora devam ediyor. Tümenin en aktif ve hareketli subaylarından biridir Halit; futbol oynuyor, ata biniyor, koşuyor... Boş vakitlerinde resim de yapıyor. Ama asıl tutkusu yalnız başına dağda kırdan gezmek. Ezine, Bayramiç, Ayvacık, Edremit bölgesinde yer alan Kaz Dağlarında ayak basmadık yer bırakmıyor. Yalnız Kurt Halit ALDOĞAN'ın burada görev yaparken bir de atı var, dağ-dere gezdiği. Dağların insan ayağı basmadığı noktalarına bu atı ile gidiyor. Yol varsa yoldan, yol yok ise bayırdan dolaşılıyor. O sıralar yeni üsteğmen olmuştur. Tümen Komutanı Nurettin BARANSEL Paşa birliği dolaşırken karşı dağlarda dolaşan asker kıyafetli birini görse "*Bu bizim Halit mi*" diye çevresine soruyor. Nurettin Paşa bir gün elinde dürbünle Yalnız Kurt Halit'i takip ediyor. Halit atı ile iki tepe arasındaki bir uçurumun kenarına kadar geliyor.

Oradan öteye yol yok, iki tepe arasında uçurum var. Halit yanında götürdüğü ipi iki tepe arasında geriyor ve yaptığı makaraya atını bağlayarak karşıya geçiriyor. Baransel Paşa şaşır kalıyor. Yanındakilere “*Halit dönünce yanına gelsin*” diyor. Halit dönünce Baransel Paşa’nın yanına gidiyor. Baransel Paşa: “*Oğlum, koca atı o büyük uçurumdan nasıl geçirdin, hayret ettim*” diyerek, Halit’i övüyor. Halit ALDOĞAN: “*Komutanım, bana karşılıklı iki kaya olsun, ben oradan tankı bile geçiririm. Yeter ki ip tutturacağım iki kaya olsun*” diye cevap veriyor. Baransel Paşa yanındakilerle birlikte birlik yakınlarındaki kayalık bir alana geliyor. Halit’e ip veriliyor. Atını tekrar ipten karşıya geçirmesini emrediyor. Halit ne yapıyor, ediyor; atını tekrar ipe bağlayarak karşı kayalığa geçiriyor. Paşa, Halit’in yanına gelerek alnından öpüyor. “*Oğlum, senin adın Halit, sonsuz-ebedi demek. Oysa sen kayadan kayaya uçan bir askersin. Bundan sonra ben sana ‘Kaya’ ismini koyuyorum. Bundan sonra senin adın Halit Kaya olsun*” diyor. Bu günden sonra hem kendi hem de çevresi Halit’e Kaya demeye başlıyor. Kendi de yeni ismini benimsiyor. (1946 yılında Yüzbaşı rütbesini alırken kayıtlarda H.Kaya ALDOĞAN olarak geçiyor.) Kaya ALDOĞAN 1940 yılında üsteğmen olmuştur. Tümenin gözü pek ve atak subaylarından olduğu için Tümen Komutanın da güvenini kazanmıştır. Bu nedenle, Baransel Paşa üstesinden gelebileceği işleri Kaya’ya veriyor. Nasıl mı?

Halit Kaya ALDOĞAN- 2nci Bölüm

Kaya ALDOĞAN Ezine’de göreve başlarken bekârdır. O tarihlerde Ezine ve civarında evli subayların bile oturabileceği yeteri kadar ev yoktur. Evliler dışındaki bekârların tamamı birlikteki er koğuşuna benzer koğuşlarda yatıp kalkıyor. Yalnızlık ve mahremiyeti sevdiği için bu Kaya ALDOĞAN’ın hoşuna gitmiyor. Tümen Komutanına bekâr subaylar için ayrı bir misafirhane yapalım diye teklif götürüyor. Tümen Komutanı da “Tamam, gidin dağlardan kereste kesin gelin, bekâr subaylara ev yapalım” diyor. Kaya yanına yeteri kadar asker alıp yine bildiği dağlardan kereste kesip getiriyor. Bu esnada Ezine’nin içinde kiralık bir ev buluyor. Yanına birkaç arkadaşını da alıp burada kalmaya başlıyor. Kaldığı evin yakınındaki bir evde ise Ezine Belediye Başkanlığı yapmış **Rüştü BAYRI** oturuyor. Rüştü Bayrı’nın birbirinden güzel iki kız vardır. Büyük kızı **Süheyla** o sıralar Ezine’nin en güzel kızı olarak dikkat çekiyor. Ama Kaya ilk başlarda farkında değildir Süheyla’nın. Kaya, her gün atıyla işine gidip gelirken kısa sürede Süheyla’yı fark ediyor. Süheyla, evlerinin önünde otururken, dikiş kursuna gidip gelirken Üsteğmen Kaya’nın gönlüne düşüyor. Süheyla’yı görmek için dağa bayıra gitmeyi bile düşünmüyor. Atıyla devamlı Süheyla’yı’ görürüm umuduyla evinin çevresinde dolanıyor. Kızın da kendisine ilgi duyduğunu görünce istetmeye karar veriyor. Ancak o sıralar Süheyla’yı başka bir subay da istemektedir. Kaya ailesinin İstanbul’dan gelmesini bile beklemeden kendi gidiyor ve kızı istiyor. 1944 yılında *Süheyla Hanımla evleniyor*. Bu arada, Kaya ALDOĞAN bekâr subaylara ev yapmak için dağlara kereste kesmeye gidip gelirken, kereste kesmek için kendine yardım eden bir Yörük ailesi ile tanışıyor. Ailenin biri kız biri erkek iki çocuğu vardır. Kızlarının adının ‘**Yazgülü**’ olduğunu öğreniyor. Bu ay parçası gibi güzel minik Yörük kızının ismini o kadar beğeniyor ki, kızım olursa mutlaka ‘**Yazgülü**’ ismini koyacağım diye karar veriyor.

Hatta Süheyla hanımla nişanlıyken nişanlısını bu güzel Yörük kızını göstermek için Yörük ailesinin yanına götürüyor. Süheyla Hanım da bu ismi beğeniyor. İlk çocuklarına **Yazgülü** ismini koymaya karar veriyorlar. Ama evdeki hesap çarşıya uymuyor. Süheyla Hanım ilk çocuğunu doğurunca Kaya'nın o sıralar general olan ağabeyi Sadık'a haber veriliyor. Ağabey Sadık da Kaya'nın ilk kızına **Sündüs** ismini veriyor.

Kaya ALDOĞAN 1946 yılında yüzbaşı oluyor.

Sündüs 4 yaşına gelene kadar Ezine'de kalıyorlar. **1949** yılında Tümenin lağv edilmesinden sonra Tümen'deki subayların yurdun dört-bir yanına tayinleri çıkıyor. **Kaya ALDOĞAN'ın tayin yeri Kuşadası'dır.** Yeni görevi, **Kuşadası Askerlik Şube Başkanı'dır.** Tayinlerinin çıkmasına yakın Süheyla Hanım'ın ikinci çocuğuna hamile olduğu öğreniliyor. Zor bir hamilelikle birlikte yeni görev yerlerine hareket ediyorlar. Anne **Emirzade** de kızı Süheyla'nın yanında Ezine'den Kuşadası'na doğru yola çıkılıyor. Ancak anne Emirzade'nin yolda sarılık olduğu öğreniliyor. Hastalık geçer umuduyla tedavi ettirilmeden Kuşadası'na geliniyor. Kaya ALDOĞAN, **16 Mayıs 1949** tarihinde resmi olarak Kuşadası Askerlik Şube Başkanı olarak görevine başlıyor. Aile ilk birkaç ay kiralık ev bulamıyor ve kente yakın bir bağ evine yerleşiyor. Süheyla Hanımın zor olan hamileliğinin yanı sıra, annesi Emirzade'nin ilerleyen hastalığı Kuşadası'na yerleştikleri ilk birkaç ayda aile üzerine bir kâbus gibi çöküyor. O sıralar Kuşadası Askerlik Şubesi şu an Hükümet Konağının dibindeki İlçe Emniyet Müdürlüğü'nün bulunduğu yerde. Kaya ALDOĞAN her gün atıyla Askerlik Şubesi ile bağ evi arasında gidip geliyor. Aile, daha sonra **Aslanlar Caddesi 17 numarada** bulunan girişi yüksek uzun merdivenli güzel eve taşınıyor. (*Bu ev halen Park Pansiyon olarak kullanılmakta*) Meşakkat ve çilelerle dolu o ilk üç ayın sonunda yeni eve taşınma ile birlikte Kaya ALDOĞAN'ın kayınvalidesi vefat ediyor. Aldoğan ailesinin Kuşadası hayatı böylece uğursuzlukla başlıyor. Kent merkezindeki yeni ev bir yandan Süheyla'nın annesi Emirzade'nin ölümü ile sarsılırken, Emirzade'nin ölümünden kısa bir süre sonra doğan ikinci kız çocuğunun doğumuyla aile üzerine parlak bir güneş doğuyor. Umutlanıyorlar. Yeni doğan kızın adı bu sefer Kaya ve Süheyla'nın istediği oluyor: **Yazgülü...**

(Yazgülü ALDOĞAN hepimizin bildiği ünlü gazeteci-yazar, bir Cumhuriyet kızı)*

Sündüs ve Yazgülü ALDOĞAN ailesinin umut kaynağı oluyor. Kaya ALDOĞAN her gün işi ve aile arasında günlerini geçiriyor. Her gün mesai bitiminde çocukları ile birlikte deniz kenarında mutluluk dolu yürüyüşler, 25 Haziran 1950 günü çıkan ve bundan bir ay sonra Türkiye Hükümeti'nin Kore Savaşı'na asker gönderme kararına kadar sürüyor. Kore Savaşı Aldoğan ailesinin hayatında bir dönüm noktası...Kore Savaşı kahramanları arasında yer alan ve gerçekten de savaşın kaderinin değişiminde çok ciddi bir önemi olan Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN'ın Kore Savaşı'ndaki günleri ve şehit oluşu yazımızın üçüncü bölümde...

* Yazgülü ALDOĞAN, halen Posta Gazetesinde köşe yazıları yazmakta ve televizyonlardaki açık oturumlarda Cumhuriyet değerlerini savunan değerli fikirleri ile babası Kaya Aldoğan'ın cesur kızı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu makalenin hazırlanmasında babası Kaya Aldoğan hakkında vermiş olduğu değerli bilgilerden dolayı kendisine sonsuz şükranlarımı ifade etmek isterim.

Yazımızın ilk iki bölümünde **Halit Kaya ALDOĞAN** ve ailesinin Kuşadası'na gelişleri ve öncesini anlatmıştık. Bölümün sonunda demiştik ki, **25 Haziran 1950** tarihinde çıkan *Kore Savaşı* bu ailenin hayatında önemli bir dönüm noktası olmuştur. Konumuz, Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılmasının haklılığı veya haksızlığı üzerine olmadığı için bu konuya girmeyeceğim. Çünkü bu konu bile Türkiye'de insanların siyasi bakış açısına göre şekillenmiştir. Sağ düşünceye meyilli olanlara göre Kore'ye asker göndermemiz haklı bir nedene dayanır diye kabul görürken, sol düşünceye sahip insanlar da Kore'ye asker göndermenin haksız olduğunu ileri sürmektedirler. Bana göre, Kore Savaşı'na katılmamız bir gerçektir ve nihayetinde **724** kahraman Türk evladı bu savaş uğruna Kore topraklarında şehit olmuştur. İster bu savaşa asker göndermek haklı bir nedene dayansın, isterse haksız bir nedene sonuç değişmeyecektir: **724 şehit, 1475 yaralı**. Benim derdim bu topraklara giden ve bir kısmı şehit olan kahraman Türk evlatlarından biri olan *Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN'ın Kore topraklarındaki öyküsü*. Ancak yazımızın ilerleyen kısımlarında Kore Savaşı'nın genel çerçevesini de anlatacağız. Çünkü okurlarımızın Kaya ALDOĞAN'ın şehit oluş öyküsünü daha iyi anlayabilmesi buna bağlıdır diye düşünüyorum. *İkinci Dünya Savaşı'nın bitimiyle birlikte Kore Yarımadasında bulunan Japonlar buradan kovulmuş, burayı Japonlardan kurtaran Amerikan ve Rus Orduları Kore'nin tam ortasından geçen 38. paralele karşı karşıya gelmişlerdi*. 38. paralel esas alınarak **kuzeyini Ruslar, güneyini Amerikalılar** işgal etmişti. Daha sonra 1948 yılında, hem Ruslar hem Amerikalılar bu topraklar üzerinde kendilerine yandaş hükümetleri işbaşına getirdiler. Durum böyle devam ederken, **25 Haziran 1950** günü Rusların desteklediği komünist **Kuzey Kore Ordusu**, ani bir taarruzla **Güney Kore** topraklarına girdi ve önüne kattığı zayıf Güney Kore Ordusunu darmadağın ederek Güney Kore'nin büyük bir bölümünü işgal etti. Bunun üzerine, Rusların Birleşmiş Milletler toplantılarını boykot etmesini fırsat bilen **ABD, Birleşmiş Milletlerden bir karar çıkarttı**. Karara göre, oluşturulacak Birleşmiş Milletler güçleri, Güney Kore Devletine yardıma gidecekti. Oluşturulan Birleşmiş Milletler gücünün ana unsurunu, Amerikalılar oluşturdu. Bu gücün başına da o sıralar o bölgedeki Amerikan Birliklerinin en üst düzeydeki komutanı olan **Douglas Mc Arthur** getirildi. **Mc Arthur**, gerek Pasifik'teki gerekse Japonya'daki Amerikan Birliklerini derhal Kore Yarımadası'na çıkartarak Kuzey Kore Ordusu ile savaşmaya başladı. Kore Savaşının başlamasından tam bir ay sonra, **25 Temmuz 1950** günü *Türk Hükümeti TBMM'ye bile danışmaya gerek görmeden Kore'ye asker gönderme kararı alır*. ABD'den sonra **Kore'ye asker gönderecek ikinci devlet Türkiye'dir**. Daha sonra Yunanistan da dâhil olmak üzere Birleşmiş Milletlere üye toplam 16 ülke Kore'ye asker gönderme kararı alır, ancak birçoğu sembolik destek birlikleri ile yetinir. Türkiye savaşa ABD ve İngiltere gibi bizzat muharip yani **“savaşacak unsurlarla”** katılacaktır. Bunun üzerine, **3 Ağustos 1950'de Genelkurmay Başkanlığı** Kore'ye gönderilecek Tugayın teşkiline karar verir. **Türk Tugayı, 3 taburlu bir Piyade Alayı ile bir topçu taburu ve destek birliklerinden oluşan toplam 5000 kişilik bir kuvvet olacaktır**. Tugayda görevlendirilecek personelin gönüllü olması esas kabul edilmiş ve bu konuda birliklere emir gönderilerek gönüllü personelin seçilmesine başlanılmıştı. Erbaş ve erlerden yeteri kadar gönüllü çıkmasına rağmen, subay ve astsubaylardan yeteri kadar gönüllü bulunamamıştı. *Bunun üzerine subay ve astsubaylardan gönüllü sayısını arttırmak için birlik komutanları kendine bağlı birliklerde subay ve astsubayları ikna etmeye başladılar!*

Bu ikna işlemlerine maruz kalanlardan biri de **Kuşadası Askerlik Şube Başkanı Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN'dır**. İzmir Askerlik Daire Başkanı Albay bu vesileyle *1950 yılının Ağustos ayı başında Kuşadası'na gelir. Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN ile görüşmeye başlar*. Ancak Kaya ALDOĞAN Kore'ye gitmeye istekli değildir. Kaya ALDOĞAN, vatan için ölmeyi kutsal bir vazife olarak kabul etmesine rağmen, vatanının dışındaki topraklarda savaşmayı istemez. Diğer yandan, eşine ve iki küçük kızına henüz doyamamıştır; onları bırakmayı düşünmez. Bu nedenle Daire Başkanı Albay'a Kore'ye gitmek istemediğini askeri usul çerçevesinde söyler. Fakat Daire Başkanı Albay bunu içine sindiremez. **Kaya ALDOĞAN üzerinde baskı kurar**. *“Üniforma taşıyan her şerefli Türk subayının bu savaşa gönüllü katılması gerektiğini; bu savaştan kaçınanın korkak ve şerefsiz bir subay olarak ömür boyu lekeleneyeceğini; asker olanın savaşa gideceğini, gitmeyenin karılarının yanında oturacağını”* söyler. Hatta emrivaki yaparak, kendisinin Kaya ALDOĞAN'ın ismini Genelkurmay'a bildirdiğini ve bu saatten sonra isminin silinmesinin mümkün olmadığını, bunu bir emir olarak derhal uygulamasını tebliğ eder. Ardından, Kaya ALDOĞAN'a üç gün içinde Kuşadası'ndan ilişkisini keserek Ankara-Şarkışla'da toplanmakta olan Kore Tugayı'na katılmasını emreder.

Kaya ALDOĞAN şoka uğramıştır. Durumu ailesine nasıl anlatacağını, ailesini kimin yanına bırakacağını, çocuklarına ne olacağını düşünmeden edemez. Aynı gün, eşine haber vermeden Ezine'deki kayınpederine bir telgraf çekerek *“Kendisinin Kore Tugayına gitmek için emir aldığını, bu yüzden eşini ve çocuklarını alması için İzmir'e gelmesini”* bildirir. Ancak Kore'ye gideceğini eşine nasıl söyleyeceğine bir türlü karar veremez. Ağustos sıcağı Kaya ALDOĞAN'ın sadece tenini değil, ruhunu da kavurmaktadır. Kore'de kendine bir şey olmasından daha çok, genç eşi ve iki minik kızına doyamamak, onu daha çok korkutur. Onlar olmadan geçecek günlerin de katlanması gereken hasretin de ağırlığı ruhunu bir mengene gibi sıkıştırmaktadır. Ruhunu geren bu belirsizlik içinde akşamüstü Askerlik Şubesinden ayrılır. Evinin kapısını çaldığında her zamanki gibi eşi Süheyla kapıyı açar. Kızları babalarının gelişi ile canlanıp, kapıya koşarlar. Ama eve gelen babalarının suratı asıktır. Eşi de merak eder. Niçin erken geldiğini sorar. Kaya, “bugün canım sıkkın, o yüzden erken geldim. Çocukları da alıp sahile inelim” der. Süheyla Hanım her günkü gibi sahilde gezeceklerini düşünür, kızlarını hazırlar. Sündüs ve Yazgülü'ne beyaz elbiselerini giydirir. Sündüs'ün simsiyah saçlarının üzerine büyük beyaz bir kurdele bağlar. Ancak bir ayrıntı Süheyla Hanım'ın gözünden kaçmaz. Kaya, yaz sıcağına uygun kısa kollu gömleği ile birlikte takım elbisesinin ceketini de yanına alır. Süheyla Hanım eşine “ceketini niçin yanına aldığını” sormadan edemez. Kaya, **“belki fotoğraf çekiliriz”** diye geçiştirir. Süheyla Hanım eşini tanıdığından, olağanüstü bir durum olduğunu hisseder, ama eşine ısrar etmez. Anne Sündüs'ün elinden tutar, baba küçük Yazgülü'nü kucağına alır, evden çıkarlar. Konuşmayı pek sevmeyen Kaya, yol boyunca eşiyile konuşmaz, sadece kucağındaki Yazgülü'nü öpüp koklayarak kısa bir süre sonra başlayacak olan hasret sancısını hafifletmek ister. Bir yandan eşine ve büyük kızı Sündüs'e göz ucuyla bakarak güzelliklerini beyninin sancılı köşelerine nakşederek, Kore'de kendisine yetecek hatıra deposu oluşturur. Sahile inerler. Pek fazla dolaşmadan Askerlik Şubesinin yanı başındaki* çay bahçesine giderler.

* 1950 yılındaki Askerlik Şubesi şimdiki Hükümet Konağının yanı başındaki İlçe Emniyet Müdürlüğü'nün olduğu yerdedir.

Kaya, çocuklarını çay bahçesinde bırakır, şubeye doğru yönelir. Şube önünde duran erlerinden birine bir fotoğrafçı bulup getirmesini söyler, ardından çocuklarının yanına döner. Biraz sonra elinde sehpalı büyük makinesi ile bir fotoğrafçı gelir. Çay Bahçesinde oturdukları bu son akşamüstü Kaya, kızı Sündüs'ü masaya oturtur, Yazgülü'nü de annesi masa üzerine çıkararak belinden tutar. Kaya içindeki fırtınayı dindirmek istediğinden midir bilinmez, yüzünde faili meçhul bir gülümseme ile objektife bakar. Kuşadası'nda son akşamüstü sefası bir palmiyenin önündeki dört kişilik bir aile fotoğrafıyla ölümsüzleşir. **Bu fotoğraf Kaya ALDOĞAN'ın sadece Kuşadası'nda değil, Türkiye topraklarında çektiği son fotoğraftır.**

Çay bahçesinde biraz oyalanırlar, ardından ailesiyle birlikte evlerinin yolunu tutarlar. Kaya ALDOĞAN yolda kendini tutamaz, her zamanki hitap şekliyle eşine:

"Süheyla, ben Kore'ye gidiyorum. Bu akşam eşyaları toplayalım, yarın kamyonla Ezine'ye göndeririz. Babana da telgraf çektim, yarından sonra İzmir'e gelecek, sizleri İzmir'den alıp ben Kore'den dönünceye kadar bakacak. Biz de kamyonla beraber yarın İzmir'e kadar gideriz, bir gün otelde kalırız. Ben sizi teslim ettikten sonra Ankara'ya gideceğim." der.

Süheyla Hanım'ın eli ayağı bu sıcak Ağustos akşamında buz keser. Ne diyeceğini bilemez. Kaya, bu sözleri sanki savaşa gider gibi değil, turistik bir geziye çıkarmışçasına damdan düşercesine söylemiştir bu sözleri. Süheyla Hanım, bir yandan eşini meçhule göndermenin şoku, diğer yandan çocuklarıyla kendi başına kala kalmanın çaresizliğiyle pek bir şey diyemez. *Kaya, kendisinin bu işe gönüllü olmadığını, Daire Başkanının baskısıyla bu göreve gitmek zorunda kaldığını söylese de boştur.* Aynı akşam geç saatlere kadar evlerinde toparlanacak eşyalarını toplarlar. Küçük denkler yapıp, kamyonu yükleyecek hale getirirler. Ertesi gün yağ fabrikasından gelen küçük kamyonu eşyalarını yükletirler, kendileri de çocuklarını kucaklarına alıp kamyonun önüne otururlar ve İzmir'e doğru yola çıkarlar. **Kaya ALDOĞAN'ın 16 Mayıs 1949 günü başlayan Kuşadası günleri göreve başladıktan 15 ay sonra 1950 yılının mahşeri sıcak bir Ağustos günü öğlen saatlerinde büyük bir belirsizliğin ardından sona erer.** Aldoğan ailesinin ev eşyalarını taşıyan kamyon aileyi İzmir'de bıraktıktan sonra Ezine istikametine devam eder. Aile o geceyi İzmir'de bir otel odasında geçirir. Zaten konuşmayı pek sevmeyen Kaya o gece de eşiyile pek fazla konuşmaz. Kızlarını kollarına yatırarak uyumalarını seyreder. Kendisi sabaha kadar uyumadan kollarında uyuyan kızlarını koklar. Süheyla Hanım da doğru dürüst uyumaz; kızları kollarında uyuyan altı yıllık eşini gözlerinde gizlediği yaşlarla uzun süre seyreder. Ezine'deki evlerinin önünde at üstünde ilk defa gördüğü Kaya'nın duygularını anlatmadaki çaresizliğini, tükenmişliğini son defa hafızasına nakşeder. Süheyla Hanım, ertesi sabah uyanınca kocasını odada göremez. Kaya'nın veda etmeye gücünün olmadığını, her zamanki gibi sessizce ayrılıp gittiğini düşünür. Gözyaşlarını tutamaz. Aynı gün İzmir'e gelen babasıyla buluşup kızlarıyla beraber Ezine'ye doğru yola çıkarlar. Yol boyunca çaresizlik içinde hem kaderine hem de Kaya'nın veda etmeden, sarılmadan gidişine ağlar. Duygularını dışarı vurmeyen Kaya da, belki veda etmeyişine belki de kaderindeki belirsizliğe isyandadır; O da Ankara'ya gidene kadar yol boyunca gözyaşlarını içine akıtır ve hazin hazin kaderine ağlar. Kaya ALDOĞAN kendine tebliğ edilen emre göre Ankara'ya gelir gelmez, hiç beklemeden Mamak'taki Şarkışla'ya gider. Kore için teşkil edilen 1. Tugay'a katılacak tüm personelin ilk adresi burasıdır çünkü...

Tugay yeni oluşturulduğu için subayları, astsubayları, erbaş ve erleri, silahları, araçları farklı birliklerden gelmektedir. Ortada henüz Tugay namına bir şey yoktur. Tugayın Komutanı bile meçhuldür. Sadece teşkil edilen birliğin ana unsuru Ankara-Ayaş'taki 241. Piyade Alayıdır. Bunun dışındaki personel diğer birliklerden toplanır. Bu nedenle Şarkışla'da bulunan 28.i Tümenin personeli Kore Tugayı için gelenleri Kışlaya yerleştirmekte, gelen silah ve malzemeyi muhafaza altına almaktadır. İlk bir hafta içerisinde Tugay'ın ana iskeleti belli olur. Personelinin tamamına yakını katılmıştır. **Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN'ın görevi ise belli olmuştur: 1. Depo Bölük Komutanı.** Kısaca, Tugay savaşa girdiğinde Tugay'ın savaşacak unsurlarında şehit olma ve yaralanmadan dolayı eksiklikler oluşursa Kaya ALDOĞAN'ın bölüğünden buralara asker verilecek ve bölük her dem taze askerleri eğiterek Tugayın gücünü muhafaza etmesine yardımcı olacaktır. Ana görevi budur. Genelkurmay, Şarkışla'nın Kore Tugayı'nın eğitimi için yeterli olmadığını düşünerek bu Tugay'ın Etimesgut Garnizonuna taşınmasını emreder. 16 Ağustos 1950 tarihinde bütün Tugay Etimesgut'a taşınır. Kaya Aldoğan eşi Süheyla'ya ilk mektubu burada yazar. Etimesgut Kışlası'nda sıkı bir eğitim programı uygulanmaya başlanır. Zira Türk Silahlı Kuvvetlerinin silahları, eski ve kullanışsızdır. Piyade tüfeklerinin tamamı Kurtuluş Savaşında kullandığımız Kırıkkale piyade tüfekleri, makineli tüfekler ise eski model Maksim, Hockiss, Browninglerdir. Bu nedenle yeni Amerikan silahları getirtilerek Türk askerinin bu silahlarla eğitilmesine başlanır. Hatta o zamana kadar Türk Ordusunun harekât kabiliyeti atlara dayalı olmasından dolayı, atların yerine eldeki sınırlı sayıdaki askeri araç bu Tugay'a verilerek modernize edilmeye çalışılır. Bu esnada teşkil edilen Piyade Alayının Komutanlığına **Albay Celal DORA**, Tugayın Komutanlığına da **Tuğgeneral Tahsin YAZICI** atanır. Nihayetinde Etimesgut kışlasındaki eğitim ve atış faaliyetleri tamamlanarak trenlerle İskenderun'a hareket emri verilir. **İçinde Kaya ALDOĞAN'ın 1. Depo Bölüğünün bulunduğu ilk katile 19 Eylül 1950 tarihinde Ankara'dan İskenderun'a doğru yola çıkar.** Ertesi gün İskenderun'a varılır. Trenden inen askerler otobüslerle İskenderun yakınlarındaki Atik Yaylası'ndaki geçici ordugâha yerleştirilir. Ordugâha yerleştiklerinin ertesi günü **Kurban Bayramı**'dır. Kore Tugayı'nın askerleri Atik Yaylası'nda toplu olarak Kurban Bayramı namazı kılarlar. ***Bu askerlerin büyük bir kısmı için bundan sonra Kurban Bayramı yoktur; kendileri Kurban olacaklardır.*** **25 Eylül 1950** günü öğleden itibaren İskenderun Limanı'na yanaşan ABD askeri nakliye gemisi **Mc Rea**'ya **Kaya ALDOĞAN** ve **bölüğü** binerler. Gemi akşam saat 21:00'de İskenderun Limanı'ndan Kore'ye hareket eder. Gemiye Kızıldeniz'e kadar bizim Gemlik Muhribi refakat eder. Gemideki katile Komutanı Piyade Alay Komutan Yardımcısı **Yarbay Natık Poyrazoğlu**'dur. ***Mc Rea gemisinin rotası Kızıldeniz-Aden Körfezi-Hint Okyanusu-Sarı Deniz rotasını takiben Kore'nin Pusan limanıdır.*** Gemi Süveyş Kanalına girmeden önce *Mısır'ın Port Said kenti* kıyılarında bekler. Bu esnada gemide, Kaya ALDOĞAN eşi Süheyla'ya yazdığı ikinci mektubu buradan postaya verir.

Mektubunda:

“Sevgili Süheyla’m,

Dün İskenderun’dan ayrıldım. Bu akşam Port Said Limanı’na geleceğiz, bu mektubu oradan atarım ümidiyle hazırladım. Sana 500 lira yolladım. Kendine ve çocuklara iyi bak. Hiçbir şeyden mahrum olmasınlar. Biz ilk evvel hareket ettik. Diğerleri de gelecekler. Gemi çok büyük ve rahat, temiz, çok iyi. Bizde ne böyle vapur ve ne de verdikleri yemekler var. Sizin resminizi yanıma almadığıma üzgünüm. İlk adres verdiğim zaman yolla. Yazgülü’nü hemen çektir. Yürümeye başladı mı? Sen üzülme. Allah’ım ne yazarsa o olur. Senden bütün istediğim çocukları, bilhassa Yazgülü’nü dövmemendir. Eve kadın tutmayı ihmal etme. Hizmet eri yollayacaklar. Beni soranlara selamlar. Dedenin ellerinden öperim. Senin ve çocukların gözlerinden öperim.

Kocan Kaya Aldoğan”

Anadolu iklimine alışmış olan Türk askerleri için Hint Okyanusu’ndan itibaren tropikal iklimin nemli ve boğucu özelliği gemide askerlerimizin zorlu bir yolculuk yapmasına neden olur. Tugay daha gemideyken, Kore’de Mc Arthur komutasındaki Birleşmiş Milletler Kuvvetlerinin karşı taarruzlarıyla, Kuzey Kore Ordusu neredeyse Çin sınırına kadar geri püskürtülmüş, ortada Kuzey Kore diye bir devlet kalmamıştır. Bu haber Kore’ye seyahat etmekte olan Mc Rea gemisine ulaşınca, gemidekiler **“savaş bitti sayılır, biz boşu boşuna mı Kore’ye gidiyoruz, inşallah biz gidene kadar savaş bitmez”** diye kaygılanmışlardır. Deniz yolculuğu esnasında Ankara’dan gelen bir emirle Kaya ALDOĞAN’ın Depo Bölüğünün teşkilat yapısı ve adı değiştirilir. Depo Bölüğü büyütülür. İki Piyade Bölüğü, bir topçu takımı ve bir karma takımdan oluşan **“Kore 1. Türk Silahlı Kuvvetleri Talimhahı** adını alır. Başına da bir yarbay Natık POYRAZOĞLU verilir. **Kaya ALDOĞAN da “1. Talimhah Bölük Komutanı” olur. Ancak görevinin esası değişmemiştir;** Tugay’ın ilk cephedeki birliklerinin savaş esnasında şehit ve yaralılardan dolayı eksikleri oluşursa Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN’ın Talimhah Bölüğünden erbaş ve erler ilk hatta görev yapacak birliklerin asker eksikliğini karşılayacaktır. Ayrıca, Tugaya yeni gelen askerlerin eğitimini yaptıracak ve savaşa intibaklarını sağlayacaktır. Cepheye çok sıkışılması durumunda da taze kuvvet olarak yeni gelenler, cepheye savaşacaktır. *Nihayetinde Kaya ALDOĞAN’ın içinde bulunduğu gemi 21 günlük bir deniz yolculuğundan sonra 16 Ekim 1950 günü Kore Karasularına girer, ancak Pusan Limanı’nda yoğun bir gemi trafiği olmasından dolayı açıkta bekler. İki gün sonra **Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN’ ve bölüğü 18 Ekim 1950 günü ilk katile ile birlikte Pusan limanına çıkarlar.** Çıkan ilk katileye Güney Kore makamları tarafından karşılama töreni düzenlenir. Ardından liman girişindeki kamyonlara bindirilerek Pusan tren istasyonuna taşınırlar. İstasyonda hazır bekleyen trenle Pusan ’ın 85 km kuzeybatısındaki **Taegu** kentine gönderilirler. **Taegu** kentine gelen katileler 2. Dünya Savaşı sırasında Japon Ordusu’nun kullandığı kışlaya yerleştirilirler. Burada Türk Tugayı’nın silah, araç, telsizlerinin tamamı Amerikan silahlarıyla değiştirilir. Bu silahlara alışmaları ve atışlarını yapmaları için kısa eğitim faaliyetine başlanır. Bu bölgeye yerleşen Tugayımıza ek görev olarak **Taegu ve Taejon** kentleri arasındaki Kuzey Koreli gerillalara karşı bölgenin emniyetinin sağlanması görevi verilir. Çünkü Tugayımızın bu bölgeye yerleştiği dönemde Kuzey Kore Ordusunun bölgeden tamamen sürülmesine rağmen bölgede kalan Kuzey Koreli gerillalar, Birleşmiş Milletler Ordusunun geri bölgesinde çeşitli saldırı ve sabotaj eylemleri yapmaktadırlar.*

Tugayımızın Taegu'daki bu faaliyetleri devam ederken Mc Arthur **7 Kasım 1950** günü **Türk Tugayı'nın 8nci Amerikan Ordusu emrine verildiğini bildirir**. Bunun için Türk Tugayı **Taegu**'dan hareket eder ve Seul 'ün kuzeyindeki **Munsan** bölgesine gelir ve burada 8. ABD ordusu 'na bağlı 25. Amerikan Tümeni'nin emrine girer. **Munsan**'a gelene kadar Tugayımızdan hiç kimse şehit olmamıştır. İlk şehidi burada veririz. Munsan'a gelen trendeki tren nöbetçisi erimiz nereden geldiği belli olmayan serseri bir kurşunla şehit olur. *Diğer yandan Çin sınırındaki Yalu Nehri kenarına kadar gelmiş olan Amerikan Ordusu da rahat durumdadır*. Karşılarındaki Kuzey Kore Ordusu darmadağın olmuş ve hiç mukavemet kalmamıştır. Sadece bazı gerilla guruplarının tacizleri ve çok fazla etkisi olmayan saldırıları vardır. Görünen durum budur. Ancak asıl gerçek daha farklıdır. O zamana kadar Kore Savaşı'na müdahale etmemiş olan Komünist Çin Ordusu'nun binlerce askeri, geceleri sarp dağlardan hareket ederek hiç kimsenin anlamayacağı şekilde Yalu nehrinin kuzey kısmına kadar gelmiş, bunlardan önemli bir kısmı da Amerikan Birlikleri arasından sızarak Amerikan Birliklerinin arkasına geçiş yapmıştır. Kimse Çin'in savaşa müdahale edeceğini kestiremediği için gafil avlanma dönemi başlamıştır. Kasım ayının 19'una kadar Türk Tugayı Munsan bölgesinde Kuzey Koreli gerillaları aramakla görevlendirilmiştir. Ciddi bir çatışma yoktur. Ancak Türk Tugayı yaptığı arazi arama tarama faaliyetleri sırasında yakaladığı gerillaları sorgular. Bunların sorgulamasında, Çin birliklerinin bölgeye çok yakın olduğu ve yakın zamanda Birleşmiş Milletler Ordusu'na çok güçlü bir saldırı yapacakları bilgilerine ulaşılır. Bilgiler üst makamlara bildirilir, ancak bilgilerin abartılı bir propaganda malzemesinden ibaret olduğu sanılır. Hatta Başkomutan Mc Arthur dahi Çinlilerin böyle bir saldırı yapabileceğine ihtimal vermez. Buna rağmen **Yalu Nehrine** kadar geniş çaplı bir operasyon yapılması kararlaştırılır. Bu nedenle Türk Tugayı 25. Amerikan Tümeni'nin emrinden alınır ve 8. Amerikan Ordusu'na bağlı 9. Amerikan Kolordusu 'nun emrine verilir. Bu yeni görevinde Amerikan Kolordusu 'nun ihtiyatı olacaktır. İhtiyat görevini, şimdiki Kuzey Kore'nin başkenti Pyongyang'ın **75km kuzeyinde yer alan Kunuri kasabası** bölgesinde yapacaktır. Yani Kore Savaşı'nın dönüm noktası olan ve Türk Halkının yakından tanıdığı **Kunuri** işte bu yerdir. Tugayımız burada ihtiyatta bekleyecek, Amerikan Birliklerinin sıkıştığı yerlerde devreye girecektir. **22 Kasım 1950** günü Tugayımız Seul-Pyongyang yolunu takiben kamyonlarla **Kunuri** bölgesine intikale eder. Buraya vardıklarında Amerikan Birliklerini neşe içinde görürler. Amerikalılara göre artık savaş bitmiştir, Kuzey Kore Ordusu namına bir şey kalmamıştır, bundan sonra birlikler arazide piknik yapar gibi gerillaları temizleyerek görevlerini tamamlayıp Noel'de evlerinde olacaklardır. *Oysa Kızıl Çin lideri Mao, savaşın Kuzey Kore aleyhine dönmesinden rahatsızdır*. Kore'ye müdahale etmek için fırsat kollamaktadır. Mao, Kore Savaşı'na müdahale etmek için Çin Devriminde en güvendiği arkadaşlarından biri olan **Lin Pao**'yu Ordu Komutanı olarak görevlendirmiştir. **Gerilla Savaşı konusunda uzman bir stratejist olan Lin Pao** bunun üzerine ilk iş olarak 300 bin kişilik birinci kademe ordusunu Yalu Nehri kenarına ve Kuzey Kore'nin dağlık arazi kesimine sızdırmış; savaşa hazır durumda beklemektedir. Diğer yandan Çinlilerin 500 bin kişilik savaşa hazır yedek gücü ise Yalu Nehri'nin Çin kesiminde hazır beklemektedir. Ayrıca, Çinlilerin bu güçlerine ilave olarak cephe gerisindeki 150 bin kişilik bir gerilla gücü de destek vermektedir.

25 Kasım 1950 günü intikalini tamamlayan Kaya ALDOĞAN'ın 1.Talimğah Bölüğü de Tugay karargahı ile birlikte Kunuri kasabasına yerleşir. Tugayımız **Kunuri Kasabası**'na yerleştikten bir gün sonra, **26 Kasım 1950 sabahı Kızıl Çin Ordusu aniden saldırıya geçer.** Hiç beklemediği şekilde dev bir gücü karşısında bulan Birleşmiş Milletler Ordusu şoka uğramıştır. Birleşmiş Milletler Ordusu'nun ana gücünü oluşturan 8. Amerikan Ordusu beklemediği bir anda güçlü bir darbe almıştır. Çin baskınının ilk saatlerinde 8. Ordu'nun sağ kanadında görev yapan 2. Güney Kore Kolordusu darmadağın olmuş, büyük bir kısmı Çinliler tarafından imha edilmiş, sağ kalanlar şuursuzca güneye doğru kaçmaya başlamıştır. 8. Amerikan Ordusu'nun yani Amerikalıların cephesinde de durum iç açıcı değildir. Cephe birçok yerden yarılmış, Kızıl Çin Ordusu Amerikan Ordusu'nun yan ve gerilerini kuşatmaya başlamıştır. **Kunuri Savaşı denilen bu büyük savaş işte böyle başlamıştır.** Bu ortamda, 8. Ordu Komutanı Türk Tugayı'na Güney Kore Kolordusu 'nun boşalttığı en tehlikeli bölge olan **Tokchon Bölgesine** intikal ederek derhal savaşa girmesi emri verir. **Tokchon, Kunuri Kasabasının 65 km doğusunda kalan dağlık bir bölgedir.** Bu esnada Tugayımızın gideceği Tokchon Bölgesi'ne 120bin kişilik 38. Çin Ordusu bütün gücüyle yüklenmiştir. Yani buradaki savaşta, bizim her bir askerimiz 24 Çin askeri ile savaşmak zorunda kalacaktır. **Türk Tugayı, 26 Kasım akşam saatlerinde Kunuri'den hareket ederek Tokchon Bölgesi'ne intikale başlar.** Artık yüzyıllar sonra Türk Ordusu ile Çin Ordusu'nun ilk karşılaşmasına artık az bir zaman kalmıştır. **Tugay Komutanı Tuğgeneral Tahsin YAZICI** intikal esnasında bir değerlendirme yaparak, bu durumda Tokchon bölgesine intikal etmemizin Tugayı imha olmaya götüreceğini düşünür. Birliklerimizi yarı yoldan çevirerek Kunuri 'nin 20 km doğusunda yer alan **Wawon**'da savunma için tertiplenmeyi uygun görür. Bugün düşünüldüğünde bu hareket tarzı, Amerikan Ordusu'nun emrine aykırı olarak görülse bile Tugayımızı tamamen imhadan kurtaran bir davranış olduğu anlaşılacaktır. **Wawon** bölgesinde alelacele mevzilere yerleşen Tugayımız, **27 Kasım'ı 28 Kasım'a bağlayan gece Çinlilerle ilk büyük çatışmasına başlar.** Ancak karşılarındaki Çin Ordusu karşısında insan-silah yönünden bir fülle karıncanın savaşına benzer şekilde ilk 8 saat boyunca umutsuzca savaşır. Buna rağmen Çin Ordusu'nun ilerlemesini kısmen de olsa durdurur. Bu savaş aynı zamanda Kurtuluş Savaşı'ndan 28 yıl sonra Türk Ordusu'nun girdiği ilk savaş olması yönünden de önemlidir. Piyade Taburlarımız **Wawon** Bölgesinde Çinlilerle savaşmaya başladığında Kaya ALDOĞAN'ın Talimğâh Bölüğü ilk başta **Kunuri** yakınlarında ihtiyat gücü olarak bekletilir. Savaşın kızışması ve Piyade taburlarımızın Çin Birlikleri tarafından kuşatılmaya başlaması üzerine Piyade Taburlarına Sinnim-ni Bölgesine geri çekilme emri verilir. Ancak düşmanla savaşan birliklerin geri çekilmeleri esnasında, savaşan birliklerin, daha geride kalan zinde birlikler tarafından himaye edilmesi gerekmektedir. Çünkü himaye yapılmadan yapılacak bir geri çekilme, birliklerde bozguna ve imhaya neden olabilir. Bu nedenle, Tugay Komutanı tarafından **28 Kasım 1950 günü, Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN'ın Talimğâh Bölüğü'ne sabah erken saatlerden itibaren Kunuri'den hareket ederek Piyade Taburlarımızın savaştığı Wawon bölgesinin 5km gerisindeki Sinnim-ni köyüne giderek mevzilenmesi ve geri çekilecek Piyade Taburlarını himaye etmesi emredilir.** Kaya ALDOĞAN hemen bölüğünü toplar. Ulaştırma Bölüğü'nün araçları ile Kunuri'den **Sinnimni**'ye hareket eder.

Köy, Wawon'a giden yol üzerinde küçücük bir köydür. Kaya ALDOĞAN köye gelir gelmez bölüğünü ve İstihkâm Takımından bir unsuru köyün doğusundaki tepelere mevzilendirir. Mevzilendirme işlemi öğleden sonra 16:30'a kadar sürer. Bu esnada, ileri hatlarda Çin Ordusuyla savaşıyan Türk Piyade Taburlarına da havanın kararmaya başlaması ile birlikte **Sinnim-ni Köyü'nün batısına çekilmesi emri verilir.** Ancak Taburlarımızın bir kısmının etrafı Çin Birlikleri tarafından çevrilmiş olduğu için geri çekilmeleri zorlaşmış, birçok yerde süngü hücumlarıyla Çinlilere ağır zayıatlar verdirilmesine rağmen Çin ilerlemesi önlenememiştir. Birliklerimiz arasında irtibatlar kaybolmuş, en küçük birlik olan manga komutanlarının inisiyatifinde çarpışmalar devam etmektedir. Diğer yandan, bazı Birlik Komutanları şehit olduğu veya yaralandığı için askerler paniğe kapılmış, ne yapacağını şaşırılmış durumdadır. (Okurlarımızın durumu daha iyi anlamaları açısından genel arazi şartlarını ve iklim durumunu anlatmakta yarar var. Çatışmanın bütün şiddeti ile sürdüğü bu coğrafya, dağlık ve ormanlık, iki tepe arasında mutlaka bir derenin aktığı bir arazi yapısına sahipti. Gündüz hava sıcaklığının ortalama -5 derece, geceleyin ise -10 dereceye kadar düştüğü; askerlerin sadece düşmanla değil, arazi ve hava şartlarıyla da mücadele etmesini gerektiren bir zorlu bir ortamdı. Bunun yanında askerlerimizin kendilerinden kat kat güçlü ve tükenmek bilmeyen bir insan mevcuduna sahip düşmanla mücadelesi eklenince, askerlerimizin ne kadar meşakkatli ve fedakârca bir mücadele verdikleri ortaya çıkacaktır. Zaten sadece Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Harp Okullarında değil, İngiltere ve Rusya'daki Harp Okullarının Harp Tarihi derslerinde Kunuri Savaşı'ndaki Türk Tugayı'nın bu mücadelesi övgüyle anılmaktadır.(S.O.) **Kaya ALDOĞAN'ın bölüğü** savaşın bu kritik safhasında çok önemli bir görev icra edecektir. Zira üç Piyade taburumuza çullanmış olan 38. Çin Ordusu'nun en öndeki Tümenleri Kaya ALDOĞAN'ın bu küçücük bölüğüyle karşılaşacaktır. Kısaca Kaya ALDOĞAN, bir insanın koca bir dağa omuz vererek geriye itmesi gibi bir şey yapacaktır. *28 Kasım'ı 29 Kasım'a bağlayan 1950 yılının bu berbat akşamında her şey iyice karmaşık bir hale gelmeye başlamıştır. Türk askeri, dilini, arazisini bilmediği, dostunun düşmanının kim olduğunu seçemediği bu ülkede çaresizliklerden çare üretmeye çalışmaktadır.* Akşamın ilk saatlerinde, geride olan 3. Piyade Taburu Sinnim-ni köyüne geri çekilmeye başlar. Ama ne geri çekilme, bozgunu andırır bir tükenmişlik içinde, askerlerin başıbozuk ne yapacağını bilemeden, çaresizce kaçış... Neredeyse çepeçevre kuşatılmış olan 1. ve 2. Piyade Taburlarının daha sonraki geri çekilişleri ise daha büyük bir faciayı andırır. Bölükler birbirine karışmış durumda, emir komuta kalmamış halde süratle geriye doğru kaçmaktadırlar. Diğer taraftan Çin Ordusu neredeyse **Sinnim-ni Köyü'ne** girmek üzeredir. Tugay Komutanı Tuğgeneral Tahsin YAZICI akşam saat 20:30 sıralarında Sinnim-ni köyüne gelerek; Kaya ALDOĞAN'ın bölüğüyle nasıl tertip aldığına ve geri çekilmekte olan Piyade taburlarını himaye edip edemeyeceğini denetler. Kaya ALDOĞAN kendilerine **“1. Takımı ile Sinnim-ni Köyü'nün güneydoğu sırtlarında, 2. Takımı ile köyün doğu ve kuzeydoğu sırtlarında savunma tedbirlerini aldığına, yanında bulundurduğu bir takımıyla da köyün batısında hazır bulunduğunu, gelişen duruma göre bu takımı kullanarak çarpışacağını”** söyler. Tuğgeneral Tahsin YAZICI alınan tedbirlerden memnun kalır; Kaya ALDOĞAN'a dönerek: **“Sen kaç senelik yüzbaşısın Kaya?”** diye sorar.

Kaya ALDOĞAN: “Altı senelik kumandanım.” diye cevaplar. Tahsin YAZICI da daha önceden tanıdığı kara bıyıklı tıknaz yapılı yüzbaşını sanki son defa görüyormuşçasına: “Allah seni memleketimize ve sevdiğilerine bağışlasın.” der. Daha fazla bir şey söyleyemez. Yıllar sonra General YAZICI Kore Gazileri ile yaptığı bir toplantıda Kaya ALDOĞAN’ı gördüğü bu son anı: “**O çarpışmalar sırasında çok şehit verdik. Bunların arasında sadece Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN’ın şehit olacağını, O’nu gördüğüm son gece yüzünde parlamaya başlayan nurdan anladım.**” diyecektir. *Son karşılaştıkları gece Kaya ALDOĞAN General YAZICI’ya köyün içerisinde de gerillaların olabileceğini, mümkünse biraz daha ilave kuvvete ihtiyacı olduğunu belirtir. General, ellerinde başka kuvvet kalmadığını, ancak geri çekilecek birliklere bir düzen aldırdıktan sonra kuvvet verebileceğini söyler.* Aslında ortam tamamen karmakarışıktır. Cephe hattından geriye çekilen birliklerin büyük bir kısmının şehit ve yaralılarından dolayı emir komuta sistemi çökmüş, asker başıboş kalmıştır. Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN’ın bölüğü ile Sinnim-ni köyünde oynayacağı rol sadece Türk Tugayı’nın Kore’deki kaderini değil, tamamen imha olmamak için geri çekilmekte olan daha batıdaki Amerikan 8. Ordusu’nun kaderini de etkileyecektir. Oysa gecenin zifiri karanlığında ve Kore’nin dondurucu soğukunda geri çekilmeye çalışan cephedeki Piyade Taburlarının arasından Çin Ordusu da Sinnim-ni Köyüne girmek üzeredir. Ayrıca köy içerisindeki Kuzey Kore gerillaları da gelen Çin Ordusu’yla koordineli olarak saldırıya geçmek üzere eller tetikte beklemektedir. Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN yanında habercisiyle birlikte bir cepheye yerleştirdiği takımlarının yanına, bir ihtiyatta bekleyen takımının yanına koşarak askerlerine moral vermeye çalışmaktadır. Askerlerine “**Kimsenin mevzilerini terk etmemesini, son nefesine kadar vuruşarak öndeki taburların salimen geriye çekilmesi için savaşmasını**” emreder. Diğer yandan da durumun vahametini anlamıştır. Cephe hattındaki birliklerin geriye çekilmesiyle, çok üstün düşman kuvvetlerini bölüğüyle durdurmak için insanüstü bir çaba sarf etmesi gerektiğini bilmektedir. Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN askerlerini Sinnim-ni köyünü savunmak için kuzeydoğudan güneydoğuya kadar hilal şeklinde mevzilendirdikten sonra köyün içinde General Tahsin Yazıcı’nın yanına giderek son durumu kendisine bildirir ve gelişmeleri takip etmeye başlar. Saat 22.00 sıralarında **Albay Celal Dora’da Sinnim-ni Köyü’ne gelir. Celal Dora, Kore Savaşı’nda Türkler 1950-1951** adlı kitabında bu saatleri şöyle anlatır: “Ben ilk iş olarak Sinnimni’ye General Yazıcı’nın aldırılmış olduğu savunma düzeni ve verilen emirler hakkında bilgi edinmek için Tugayın Harekât Müdürünü ararken köyün girişinde tek gözlü büyük bir binada yakılmış benzin ocağının başında ısınmakta olan Amerikan Danışma Subayları ile General Yazıcı’yı ve Karargâh Subaylarını sanki tam bir güvenlik içindeymişler gibi toplu bir halde burada görmüştüm. Generale geldiğimi ve birliklerin çekilirken karşılaştıkları durumu anlattıktan sonra Sinnim-ni bölgesinde alınan savunma düzeni hakkında bilgi istemiştim. General; yanında bulunan Talimgâh 1. Bölük Komutanı **Yüzbaşı Kaya Aldoğan’ı** göstererek, ‘Kaya size alınan düzen hakkında açıklamada bulunsun’ sözünün ardından, **Yüzbaşı Kaya Aldoğan** ile birlikte General’in yanından ayrılarak dışarıya çıkmıştık. Her taraf zifiri karanlıktı. **Yüzbaşı Kaya Aldoğan** kendi bölüğü ile aldığı düzeni kolunu tepeler istikametine uzatarak; bir alayın bile zorlukla tutabileceği geniş bir arazi parçasının yüksek noktalarına koyduğu mangalarını teker teker sayarak anlatıyordu.

*Bu sırada bir astsubay kumandasında iki mangalık bir kuvvetini bıraktığını gösterdiği tepelerden bir elektrik feneri karşıdaki tepeler ile mors harfleri ile muhabere eder gibi yanıp sönmeye başlamıştı. **Yüzbaşı Kaya**'nın dikkatini o tarafa çekerek 'Şuraya bak bakalım. İşaret veriyorlar. Aranızda kararlaştırılmış işaret var mı? Acaba ne diyorlar?' diye sormuştum. Kaya cevaben, 'Böyle bir işaret kararlaştırmadıklarını, mamafih oraya şimdi iki er göndererek durumu anlayacağını' söyleyince, ben 'Bu işareti verenlerin düşman olduğunu tahmin ediyorum, onlar kendi aralarında işaretle mükemmelen anlaşılıyorlar, senin ihtiyatında kuvvetin varsa oraya iki er yerine bir manga gönder' demiştim. Arkasından 'Taburlar şimdi nerede ve ne yolda emir almışlardır?' diye sorunca, **Kaya**, 'Bundan haberi olmadığını söylemiş' ve durumu öğrenmek üzere tekrar generalin yanına girmiştim. General, 3. Taburun çok yorgun ve kaybı çok fazla olduğu için istirahat etmek üzere Sinnim-ni Köyünün batısındaki arazi kesiminde ihtiyatta kalmasını, diğer taburların da hazırlanmakta olan yemeklerini yedikten sonra 1. Tabur derenin sağında(güneyinde) ve 2. Tabur solundaki (kuzeyindeki) tepeleri tutmak üzere savunma bölgelerine gönderileceklerini söylemişti. Bu sırada taburlar köy içinde ve binalar arasında toplanmış ve aldıkları emirle yemeklerin pişirilip dağıtılmasını bekliyor, sanki hiçbir tehlike yokmuş gibi istirahata geçmişlerdi." General Tahsin Yazıcı ve Albay Celal Dora son durumu tekrar değerlendirir; Çinlilerin şiddetli bir taarruza başlayacağını emarelerini görürler. Bunun üzerine Sinnim-ni Köyü içinde yeni bir savunma düzeni alınmasına karar verilir. Emirler verilir ve birlikler aceleyle harekete geçerler. Verilen yeni emre göre: cephe hattından geriye çekilen 7. Piyade Bölüğü'ne **Kaya ALDOĞAN**'ın yerleşmiş olduğu mevzileri teslim alması ve **Kaya ALDOĞAN**'ın bölüğüyle süratli bir şekilde köyün batısına doğru çekilerek ikinci hatta savunma tedbiri alması emredilir. **7. Bölük Komutanı Yüzbaşı Turhan San** kılavuz personel yardımıyla Kaya ALDOĞAN'ın bölüğünün yerleştiği mevzilere doğru bölüğü ile süratle hareket eder. O esnada kuzeyden ve doğudan yaklaşan far ışıkları ile Çin birliklerinin kendi aralarında ışıkla haberleşme yaptıkları fark edilir. Bu yüzden, bölüklerin yer değişimi daha süratle yapılmaya başlanır. Askerler koşarak yer değişimine başlar. Düşmanın geliş yönüne göre mevzilerin sağlaştırılması da gereklidir. Ayrıca, savunma için ateş planına, irtibat için telefon hattının döşenmesine, mevzilerin önündeki engellerin yapılması için de malzemeye ihtiyaç vardır. Oysa bunların tesisi için zaman yoktur. Bulduğu haliyle mevziler devir teslim edilmeye başlanır. Nihayetinde Yüzbaşı Turhan SAN, Kaya ALDOĞAN'ın mevzilerini teslim alır. Kaya ALDOĞAN, bölüğüne **Sinnim-ni Köyü** içine çekilmelerini ve burada alacakları yeni emre göre hareket edeceklerini söyler. Bölüğü dikkatli bir şekilde mevzilerini terk edip köyün kenarındaki selin oyduğu dere yatağında toplanmaya başlar. **Sinnimni Köyü**, doğu istikametinden gelen iki derenin köyün içinde birleşerek tek bir dere olarak batıya aktığı etrafı ormanlık tepelerle kaplı bir köydür. Köy evleri ağaçlıklar arasında çevrelerdeki tepelerin eteklerine kadar dağılmış ve kontrolsüzdür. Albay Celal Dora bu esnada karanlıkta yeniden Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN ile karşılaşır. Celal Dora, Kaya Aldoğan'a kendi bölüğünün ne vazife aldığını sorar. Kaya Aldoğan 'henüz bir vazife almadığını' söyler. Bunun üzerine Celal Dora Kaya Aldoğan'a 'mevziisini taburlara teslim eden takımlarını Sinnim-ni köyünde toplamasını ve Tugay Muhabere İdare Yerine hareket etmek üzere hazır bulunmasını emreder.*

Kaya ALDOĞAN bölüğünü köyün içinde toplayıp tam geri harekete başlayacaktır ki, gece yarısı, birden bire nereden geldiği belli olmayan yoğun ve şiddetli makineli tüfek, havan ve roketatar ateşi başlar. Gece savaşını çok iyi uygulayan Çin Ordusu ani bir baskınla köyün içine kadar girmiştir. Köyün içindeki gerillalar da o sırada geri çekilmekte olan veya yakınlarında mevzilerde bulunan Türk askerine aniden saldırıya geçerler. Askerlerin tamamı şoka girmiş, ne yapacağını bilemeden kaçmaya başlamıştır. *Albay Celal Dora, bu ani baskını kitabında şu şekilde anlatmaktadır: “Tugay Komuta Yerine gelişimin üzerinden çok zaman geçmemişti. Vakit 29 Kasım 1950 gece saat tam 01:00’di. Bulduğumuz odanın kapısı birdenbire hızla açılarak içeriye giren jipli haberci yüksek sesle: “Kumandanım, ilerideki birlikler dört tarafından basıldılar, her taraftan ağır makineli ve havan ateşine maruz kaldılar. Ben Topçu Taburu’na haber götürüyordum. Bu cehennemi ateş altında tabura yanaşamadım ve size haber vermeye geldim.” Baskın Sinnim-ni Köyü’nün içine yerleşmiş, göçmen kıyafetli gerillacıların köy evlerinin pencere ve duvarlarından açtıkları şiddetli makineli tüfek ateşleriyle başlamış; bunun hemen ardından, köyün dört tarafındaki tepelerden ve vadi içinden yapılan makineli tüfek ve havan ateşleri takip etmiş; burada başta düşman gerillaları önemli bir rol oynamışlardır. Baskının başlaması ile birlikte ortalık birden bire cehenneme dönmüştür. Cephe gerisinde bulunan Sinnim-ni köyündeki 3. Piyade Taburu, Topçu taburu ve diğer birliklerden başka, ileri cephe bulunan 1. ve 2. Piyade Taburu bölgelerinden de yoğun ateş sesleri gelmektedir. Sanki birisi bir düğmeye basmış ve cephe, cephe gerisi, yani dört bir taraf aniden ateş yumağı ile çevrilmiştir. O zifiri karanlıkta kimin kime hangi silahla ateş ettiği de pek belli değildir. Tugay birlikleri çepeçevre ve her tarafta birden başlayan zorlu bir gece baskınına uğramışlardır. Çinlilerin alışıktıkları ve büyük bir ustalıklı uyguladıkları tipik baskınlardan biridir bu. Cephe gerisinde nicedir etkinlik gösteren gerillalarla koordine ederek ve cepheden sızdırdıkları gerillalarla bunları takviye ederek oluşturdukları gerilla kuvvetiyle, cephedeki düzenli Çin birliklerinin giriştikleri ortak bir harekattır. Aynı anda her taraftan başlayan ateş ve hücum karşısında düşmanı şaşıratan, yerinden oynatıp ne yana kaçacağını şaşıratan, panik ve karasızlık yaratan bir dehşet gecesi yaşanmaktadır. Sinirleri çelikten de olsa her askerin kolay kolay dayanamayacağı tepeden inen bir darbedir bu.”* O sırada cepheden 5 kilometre gerideki Tugay Komuta Yerinden duyulan korkunç silah sesleri bunu doğrulamaktadır. **General Tahsin Yazıcı, Kore Birinci Tugayında Hatıralarım** adlı anı kitabında bu durumu şöyle tasvir eder: “28/29 Kasım gece yarısını takip eden ilk dakikalara kadar devam eden sükûnet, mevzi bölgesinde başlayan ateş sesleriyle bozuldu. Kısa bir zaman içinde mevziin önünde, arkasında, yanlarında şiddetlenen hafif, ağır silah sesleri durmadan devam ediyordu. Telefon, telsiz aramalarına cevap alınamıyordu. Ateşin başlamasından tahminen 10 dakika kadar sonra Tugay Komuta Yerine gelmiş olan Topçu Tabur Komutanı, Topçu Taburunun her tarafından bir ateş baskınına uğradığını, birkaç dakika sonra gelen bir batarya komutanı da bataryasının yakıldığını haber verdiler. Demek ki gece muharebeleri başlamıştı. Nasıl bir manzara alacağı belli değildi. İleri ile irtibat kurulamıyordu. Bir hüküm ve karara vardiyecek biricik vasıta, ileriden gelmekte olan silah seslerinin devamı idi. Topçu Taburuna baskın yapan düşman, ya savunma hattımızdan gecedan istifade ederek içimize sızmış bir kuvvet yahut gerimizde toplanmış bir gerilla grubu olabilirdi.

Çünkü halk köylerinde idi. Ateş seslerinin devamına bakılınca düşman veya taraftarlarının kısa veya uzun zamanlı bir gece faaliyetine geçmiş olduğu hakikati anlaşılıyordu.” Oysa Tugay Komutanının, komuta yeri olarak kullandığı okul binasından dışarıya çıktığı zaman gördüğü manzara çok daha kötüdür. **Tahsin Yazıcı** hatıralarına devamla: *“Durum çok ciddi ve buhranlı idi. Çekilen birlikler parça parça birbirine karışmış, motorlu araçlar, toplar, ikisi üçü yan yana üstü üstüne gelerek yolu bütün genişliğince kapamış, hareket imkânlarını kaybetmiş, yoğun bir kitle halinde donup kalmış, emir ve komuta hâkimiyeti elden çıkmıştı. İşte sakınmak istediğimiz gece muharebesi irili ufaklı türlü şemsetleriyle, düşman çemberinden evvel, birliklerimizi kuşatmıştı. Karışık ve tehlike dolu bu hali, gece karanlığı içinde bir düzene koyup inzibata almak zor, fakat mutlak bir zaruretti.”* Evet, Tugay dört bir yandan düşmanın gece baskınına uğramıştır. Cephedeki piyade taburları mevzide olduklarından düşmana dayanmışlar, ama cephe gerisindeki birlikler paniğe kapılarak ve birbirlerini etkileyerek geriye doğru kaçmaya başlamışlardır. Cephedeki taburlarla ne telli, ne de telsiz irtibat bir türlü sağlanamamaktadır. Buna karşın araçlı veya yaya gelen haberciler, komutanlığa birbirini tutmaz, abartılı haberler iletmekteydiler. Yani, 28/29 Kasım’ın o zifiri karanlığında ortalık tam bir karışıklık, müthiş bir bozgun, panik içinde allak bullaktır. Tugay Komutanının bu durumda iki seçeneği bulunmaktadır. Ya cephedeki Piyade Taburlarını kendi başlarına bırakarak bozguna uğrayan bu kitleyi daha gerilerde yeniden düzenleyip mevzilendirmek; ya da geri gitmekte olan bu kitleyi çevirerek burada bir mevzi tutmak ve cephedeki taburları her ne pahasına olursa olsun kurtarmak. Ancak bu gece **Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN**’ın bölüğüyle oynayacağı rol Tugay Komutanının alacağı kararı etkileyecektir. Çünkü geride yeni bir savunma hattı kurmak için bölüğünü köyün kuzey kenarındaki dere yatağında toplamaya çalışan **Yüzbaşı ALDOĞAN**, ani baskın karşısında yanında bulunan askerleri süratle köyün içine dağıtmış, böylece köyün içine giremeyen düşman tereddüt göstererek ilerlemesini durdurmuştur. **Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN**’ın **bölüğünün köye doğu ve kuzeydoğudan girmeye çalışan düşmana karşı şiddetle karşı koyması Tugay Komutanının kararını etkilemiştir.** *Tugay Komutanı, ikinci hareket tarzını uygulayacaktır. Geriye doğru kaçan başıboş askerler durdurularak bu bölgede yeniden bir cephe tesis edilecek ve ileri hatlardaki Piyade Taburları kurtarılacaktır. Bu hareket tarzı, hem Türk Tugayının hem de geriye doğru çekilmekte olan Amerikan 8.Ordusunun kaderinin değiştiği andır.* Tahsin Yazıcı yanında bulundurduğu İnzibat Takımına, bulabildiği karargâh subaylarını da katarak, kaçan yayaları ve araçları durdurmak, şoförleri dışında araçtakileri yere indirmek ve inenleri bir düzene sokmak görevi ile hemen harekete geçirir. Bu subaylara gerektiğinde silah kullanmalarını emreder. Topladığı 150 ere bir konuşma yaparak onların moralini yükseltmeye çalışır. **Balkan Savaşına katılmış Hafız Hakkı Bey** Balkan Savaşındaki bozgunu anlattığı **“Bozgun”** adını verdiği anılarında dediği gibi: **“Bozgun askeri pek korkaktır. Bir demir el, bozgun askerinin yüzlercesini toplayabilir”** diyerek bu hassas durumu vurgulamıştır. Aslında zafer ile hezimet arasındaki ince çizgi de budur. Bu gece Kore’deki Türk Tugayı’nın kader gecesidir. Dondurucu bu Kore gecesinde vakit gece yarısına yaklaştığında mehtap çıkmaya başlar. Düşman, **Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN**’ın bölüğünün bulunduğu dere yatağına yönelik saldırısını yoğunlaştırmaya başlar. Yaklaşık 30 metre mesafeden açılan makineli tüfek ateşleri Talimgâh Bölüğünü adeta yere çivilemiş, askerler başlarını kaldıramaz olmuşlardır.

O sırada yakınlarda bulunan **Teğmen Bahtiyar YALTA** 1982 yılında *Kor savaş Dergisi*'nde yayınladığı makalede bu olayı şu şekilde anlatmaktadır: **“Köyün kuzey kenarında topluca bekleyen 1. Talimğâh Bölüğü, karşı evlerden, makineli tüfek ve el bombası ateşini yer yemez, kuru sel yatağına yamanır. Yüzbaşı Kaya ALDOĞAN erlerine: ‘Ateş!’ emrini verir. Yakın evlerden atılan el bombaları, sık sık gerillalara iade edilir. Yüzbaşı ALDOĞAN: ‘El bomba sandığını buraya getirin,’ der. Yüzbaşı evlere, el bombası atmaya başlar.”** Sinnimni Köyü’ndeki bu uğursuz dere yatağındaki Kaya Aldoğan’ın mücadelesinde, bölüğü bulunduğu yerden Çinlilere ateşle karşılık verirken Kaya Aldoğan bölüğünden biraz daha ilerde Çinlilere daha yakındır. Kaya Aldoğan’ın yanında gündüz bacağından yaralanmış bir erle hizmet eri Ödemişli Mustafa İçöz vardır. Kaya ALDOĞAN’ın düşmanın bu ani saldırısına cesaretle karşılık vermesi bölüğünün galeyana gelmesine neden olur. Bütün bölük bir anda canlanıp düşmana şiddetle karşılık vermeye başlar. Emir eri el bombası sandığını taşımakta, Kaya ALDOĞAN’da sandıktan aldığı el bombalarını ateş gelen noktalara atmaktadır. Bu sefer şaşırma sırası düşmandadır. Üzerlerine atılan el bombalarından kaçmak isteyen düşman gerillaları, buldukları noktaları terk etmiş, Talimğâh Bölüğü de rahatlama fırsatı bulmuştur. Köye giriş için dere yatağından ilerlemeye çalışan Çin askerleri de paniğe kapılıp, geri çekilmeye başlamıştır. **Dere yatağından ilerlemeye çalışan düşmanın bu tereddüdü aslında Sinnim-ni savaşının kaderinin değiştiği andır.** Bu tereddüt geriye çekilmeye çalışan 1. ve 2. Piyade Taburlarının işini kolaylaştırmış ve imhadan kurtarmıştır. Diğer yandan General Tahsin YAZICI’nın bozgun halinde geriye çekilen Türk askerini durdurarak, bunlardan yeni bir savunma hattı oluşturması da yıldırım hızıyla taarruz eden Çin Ordusu’nu durmasını sağlamıştır. *Kaya ALDOĞAN’ın bu saldırısı esnasında 2. Tabur Komuta yerine giden 5. bölük erlerinden biri: “Talimğâhın yüzbaşısı sadece elindeki bombaları atmıyordu. Çinlilerin O’na attığı el bombalarını da patlamadan yerden alıp, iade ediyordu.”* diyerek Kaya ALDOĞAN’ın cesaretini övmektedir. Yüzbaşı Kaya Aldoğan habercisinin de yardımıyla 12-13 sandık el bombasını pimlerini tek tek çekerek düşmana atmıştır. Ancak Çinlilerin ateşlerinin yoğunluğu da artmıştır. Bunun üzerine hizmet eri **Ödemişli Mustafa İçöz**, “Yüzbaşım kimse kalmadı, çekilelim” sözüne karşılık, “Siz kendinizi koruyun, yalnız bomba sandıklarımı yanıma getir” diyerek, mücadelesine yalnız başına devam etmeye karar vermiştir. Vakit gece yarısını gösterirken, Yüzbaşı Kaya Aldoğan sağ bacağından vuruldu. Vurulduğu esnada el bombalarını Çinlilere atmaya devam ediyordu. Ancak aldığı yaradan dolayı aşırı kan kaybetmeye başladığı için gücü tükenmişti. Son bir gayretle bir el bombasının pimini çekip düşmana atıyordu ki bu sefer bomba tuttuğu sağ elinden vuruldu; iyice dermansız kaldı ve yere düştü. Elinde tuttuğu pimi çekilmiş el bombası infilak etti. Kaya Aldoğan elinden ve başından aldığı yaralarla yere düştü. Hizmet eri Mustafa, hemen komutanın yanına geldi. Kaya Aldoğan’ın son nefesini vermekte olduğunu gördü. Mustafa komutanı Halit Kaya’yı bu haliyle bulunduğu yerden birkaç metre gerideki siperde getirdi. Halit Kaya Aldoğan girdiği bu son siperde son nefesini verdi. Hizmet Eri Mustafa İçöz siperin içinde bulunduğu ıslak bir brandayı yüzbaşısının üzerine örttü ve kalbiyle Fatiha okudu. Başka bir şeyi kalmamıştı; siperi terk ederek geride bulunan bacağından yaralanmış diğer arkadaşını sırtladı; yoğun ateş altında Ankara’dan beri komutanlığını yapan Yüzbaşısı Kaya Aldoğan’ı orada bırakarak bölüğüne doğru geri çekildi.

Bölükteki çavuşlardan biri Hizmet Eri Mustafa'nın yaralı başka bir askerle geri gelişini patlayan bombaların ani ışıdamalarında fark etti. Mustafa'nın yanına giderek "Kaya yüzbaşı nerede" diye sordu. Hizmet Eri Mustafa gözleri açıkken görülen bir rüyadaymışçasına, sorulan sorunun belki farkına varamadığından, belki de inanmak istemediğinden cevap vermedi, başını sadece öne eğdi. Bölük erlerinden Mustafa'nın gözlerindeki kurumuş yaşları görenler, ne olduğunu anladı. Bu durumu, Kore Savaşından dönenlerden sıcağı sıcağına derlenen ve **Genelkurmay Başkanlığınca 1957 yılında "Kore Muharebeleri"** adıyla yayınlanan kitaptan aktaralım. *"Kaya ALDOĞAN bir ara ayağından bir kurşun ile yaralandı. Fakat O'nu düşmanın mermileri de yıldırmadı. Bombalarını düşmana savurarak aldığı yaranın acısını kat kat çıkarmış ve bir adım geriye atmamıştır. O bir Türk Kumandanı idi. Öyle bir Türk Kumandanı ki, bir er gibi dövüşmekten çekinmeyen ve Türk'ün şerefi için canını vermeyi esirgemeyen bir Türk Kumandanı. Vücudundaki takat, kanın akmasından eksildi. Fakat damarlarındaki kanın kuvveti O'nu şahlandırdı. Bombalarını savurdu. Sağ elindeki el bombasının emniyet maşasını çekmiş, düşman üzerine fırlatıyordu. Kahramanlar kahramanı Kaya ALDOĞAN'ın sağ eline isabet eden bir kurşunla, vücudunun son takatini sarf ederken elindeki bomba patladı ve ebedileşen azizlerimizin arasına karıştı."* "Şehit" olgusuna anlam veren kelime "şahitlik" kelimesinden gelmektedir. Rahmet melekleri şehidin kollarından tutup, Allah'ın huzuruna çıkardıklarında **"Biz bunun şehit olduğuna şahitlik ediyoruz"** derler ya; işte **Kaya ALDOĞAN'ı kollarında taşıyan rahmet melekleri** o akşam bu şahitliklerine Kaya ALDOĞAN'ı da eklediler. *Kaya ALDOĞAN, o gece Çanakkale savaşından bu yana kendini beklemekte olan babası Mehmet Ali Bey'e kavuştu.* Baba oğlun 35 yıl sonraki bu sessiz vuslatını geride bıraktıklarından kimse görmedi...Kaya ALDOĞAN'ın şehadeti üzerine Talimgâh Bölüğü şoka girdi ve dağıldı. Bir kısmı 2. Tabur'un bölüklerine, bir kısmı da şosedden Tugay karargâhının bulunduğu **Kaesong'a** kadar gitti. **Ama Çin Ordusu o gece Sinnimni'ye giremedi.** Kore muharebeleri içinde en uğursuz muharebe olarak bilinen **Sinnim-ni muharebesi** o geceyi yaşayanlarda derin izler bıraktı. Sadece savaşa katılanlarda mı? Hayır. Geride bıraktığı ailelerinde de derin izler bıraktı. **Şehit Kaya ALDOĞAN'ın Sinnim-ni köyünün kuzeyindeki dere yatağındaki cesedi bir daha bulunamadı. Mezarı hala belli değildir.** Ruhü gökyüzüne yükselirken bedenini de beraberce götürmüştür sanki. Belki de, şu an Kuzey Kore topraklarında kalan Sinnim-ni Köyü'nün ormanlık tepelerinde kendi gibi mezarı olmayan diğer şehitlerle birlikte ebedi bir nöbet beklemektedir. Kaya ALDOĞAN'ın şehit oluşundan sonra savaş iki yıl daha sürdü. 1953 yılının Temmuz ayında ateşkesle sona erdi. Savaşın sonunda Kore Yarımadası'nın ortasından geçen 38. paralelle ülke kuzeyinde Kore Halk Cumhuriyeti, güneyinde Kore Cumhuriyeti olarak ikiye bölündü. Şehit olduğunda Kaya ALDOĞAN 37, eşi Süheyla Hanım 25 yaşındaydı. Kaya ALDOĞAN'ın cesedi bulunamadığı için ilk başlarda ailesine şehit maaşı bile bağlanmadı. Aradan iki yıl geçtikten sonra Türk Devleti mağduriyetin farkına vararak, Kaya ALDOĞAN'ın habercisi Mustafa'yı buldu ve O'nun beyanını esas alarak Kaya ALDOĞAN'ın şehit olduğuna karar verdi, ailesine maaş bağladı. Eşinin şehit oluşunun üzerinden kısa bir süre sonra Süheyla Hanım hem annesini hem de babasını da kaybetti. Daha sonra iki kızını okutmak için İstanbul'a göçtü; bin bir güçlüğü katlanarak her iki kızını da okutarak başarılı birer insan olmalarını sağladı.

Halen sağ ve İstanbul'da yaşamaktadır. Hizmet Eri Mustafa İçöz savaştan döndükten sonra uzunca bir süre çiftçilik yaptı. Daha sonra İzmir-Torbalı'ya yerleşerek burada bir un fabrikasına girdi. Buradan emekli olduktan sonra bir oğlu ve bir kızıyla 2005 yılına kadar yaşadı. Kore Savaşı hayatında derin izler bıraktı. Yaşarken, Komutanı Yüzbaşı Halit Kaya Aldoğan'la geçirdiği 28 Kasım'ı 29 Kasım'a bağlayan 1950 yılının o dehşetli gecesini hiç aklından silemedi. 2005 yılının 19 Temmuz günü çok özlediği Kore'deki yoldaşlarıyla nur denizinde buluştu. Kaya ALDOĞAN eşini İzmir'de kayınpederine bıraktıktan sonra Kore'de şehit olduğu 29 Kasım 1950 gecesine kadar eşi Süheyla'ya toplam beş mektup yazdı. Süheyla Hanım kendini minik yavrularıyla ani bir şekilde bırakarak Kore'ye giden eşini affetmediği için eşi Kaya'nın mektuplarına hiç cevap vermedi. 1950 yılının Kasım ayında kararını değiştirip çocuklarıyla birlikte bir fotoğraf çektirerek eşi Kaya'ya gönderdi. Ancak mektup Kaya ALDOĞAN'ın şehit olmasından sonra Kore'ye ulaştı. Kaya ALDOĞAN aylardır hasretini çektiği eşi ve iki kızını son defa göremeden sonsuzluğa intikal etti. Kaya ALDOĞAN'ın şehit oluşundan iki yıl sonra o zamanki adıyla Maarif Vekâleti olan Milli Eğitim Bakanlığı 14 Ağustos 1952 tarihinde 238 sayılı kararla Kore'de şehit düşenlerin isimlerinin okullarda yaşatılmasına karar verir. Buna dayanılarak şimdiki Halk Kütüphanesi'nde Kuşadası Ortaokulu adıyla faaliyet sürdürmekte olan okulun adı "Kaya ALDOĞAN Ortaokulu" olarak değiştirilir. 1961 yılına kadar burada eğitime devam edildikten sonra şimdiki yerine taşınır. Ortaokulun 1973 yılında liseye çevrilmesi ile birlikte okulun adı "**Kaya ALDOĞAN Lisesi**" olarak anılmaya başlar. **İşte her gün içinde yüzlerce gencimizin eğitim gördüğu, yetiştirdiği pek çok bilim adamıyla haklı bir gurura sahip "Şehit Kaya ALDOĞAN Lisesi" işte böyle bir kahramanın adını almıştır.** Umarım benim bu araştırmam bir yol gösterir ve Kaya ALDOĞAN hakkında daha fazla bilgiye ulaşarak bizimle paylaşılır. Hiçbir şey yapılmasa dahi, benim bu araştırmam "Şehit Kaya ALDOĞAN Lisesi"nin Kaya ALDOĞAN'ı tanıtıcı internet sayfasına yüklenir ve bomboş bir sayfa ile karşılaşmaktan kurtulursunuz... Belki de birinin aklına gelir ve Kaya isminin başına anasından doğduktan sonraki adı olan "Halit" adı da eklenir. Ya da bir hayırsever çıkar Yüzbaşı Halit Kaya ALDOĞAN'ın heykelini okulun bahçesine yaptırır. Bunu gören bir resim öğretmenimiz de okulun girişine bu kahramanın bir portresini yapar. Umarım hepsi olur... Bekleyip, göreceğiz...

Not: Kaya Aldoğan ile ilgili araştırmamızın ilk bölümünde Kuşadası Kaya Aldoğan Lisesi'nde görev yapan ve şimdiye kadar görev yapmış yönetici ve öğretmenlerine kendimce haklı bulduğum bir sitemimi dile getirmiştım. Yazımda belki de biraz ağır kaçabilecek ifadeler kullanarak: "Bu okuldan yıllardır çok sayıda yönetici ve öğretmen gelip geçmesine rağmen, Kaya Aldoğan'ın biyografisi tam olarak araştırılmamıştır demiştım. Bana yansıdığı kadarıyla, benim bu ifadem hâlihazırdaki yönetici ve öğretmenler tarafından: "Yazılanlar yanlış, bizim okulumuzda Kaya Aldoğan ile ilgili köşemiz var ve orada biyografisi var" diye eleştirilmiş. Amacımız kimseyi haksız yere yermek değil. Ben o köşede Kaya Aldoğan'ın biyografisinin iki paragrafı geçmediğini gördüğüm için böyle bir sitemi dile getirmiş, belki bundan sonra burası biraz daha geliştirilebilir umuduyla böyle yazmışım. Demek ki, ben pek fazla dikkat etmemişim... Kendilerinden özür dilerim. İnşallah bu araştırmam ilgi gösterenlerce dikkate alınır, yılda bir gün Kaya Aldoğan'ı anma gecesi veya ders başlangıcından önce anma saati düzenlenir.

Tercihan 29 Kasım günleri yani şehit düştüğü gün olabilir. Bunu yapan vefalı yöneticilerin önünde de sadece özür dilemem yetmez, gerekirse yerlere kadar eğilirim. –Sedat ONAR

KAYNAKLAR:

ARTUÇ, İbrahim; Kore Savaşlarında Mehmetçik, Kastaş Yayınları, İstanbul, 1990

ALKAN, Necmeddin; Çosin Sakin Sabahlar Memleketinde Bir Yıl, Sevinç Basımevi, Ankara, 1960

BALTACIOĞLU, Tuna; Savaş İçinde Barış: Kore Savaşı Anıları, Yapı Kredi yayınları, İstanbul, 2000

CANBULAT, Cevdet; Kore’de Mehmetçik, Yeni Matbaa, İstanbul, 1952

DENİZLİ, Ali; Kore Savaşı’nda Kunuri Kahramanları, Turhan Kitapevi, Ankara, 2010

DENİZLİ, Ali; Kore Savaşı-Uzaktaki Kahramanlar ve Zaferleri, Başlık Yayın Grubu, İstanbul, 2010

DENİZLİ, Ali; Kore Savaşı’nda Türk Tugayları, Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı Yayınları, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1994

DORA, Celal; Kore Savaşında Türkler 1950-1951, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1963

ERGÜNGÖR, Turan; Kore’de Birinci Türk Tugayı, Karınca Matbaası, Ankara, 1954

ERKİLET, H.Emir; BIYIKLIOĞLU; Tevfik; ARUN, Hayrettin; Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin Muharebeleri 1950-1953, Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı Resmi Yayınları, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1975

KARAKURT, Burak; ÖZTÜRK, Sinan; DOĞAN, Abdullah; Dünden Bugüne Kore’de Türk Kahramanları, Pasiad Yayınları, İstanbul, 2005

Kore Savaşı Şehitlerinin Biyografileri, Genelkurmay Başkanlığı Yayınevi, Ankara, 1992

RUSCUKLU, Bülent; Kore Savaşı-Unutulmuş Savaş ve Gazi Faruk Pekerol’un Anıları, Alfa Yayınları, İstanbul, 2005

SEÇER, Turhan; Kore Savaşı’nın Bilinmeyenleri, Toplumsal Dönüşüm Yayınları, İstanbul, 2008

YAZICI, Tahsin; Kore Birinci Türk Tugayında Hatıralarım, Ülkü Basımevi, İstanbul, 1963

YALTA, Bahtiyar; Kunuri Muharebeleri ve Geri Çekilmeler, Türk Tarih kurumu Yayınları, Ankara, 2005